

Militärmusiken försvinner lever kvar som regionsmusik

De första svenska militärmusikerna någon gång i början av 1500-talet var den tidens signalister. Med sina trummor, pukor, pipor och trumpeter såg de till att manskapet marscherade och gjorde halt i rättan tid.

Långt in i våra dagar har militärmusikens signalfunktion levt kvar. Större delen av den manliga befolkningen har väl någon gång tvingats upp från madrassen av de pigga reveljtonerna eller gått till sängs vid det litet vemodiga taptot.

Den 1 juli i år försvann den antika militärmusiken och förvandlades hux flax till civil regionmusik. Före reformen fanns det 25 militärkårer som nu har blivit till 22 musikavdelningar.

Det var kårerna i Eksjö och Göteborg som försvann och i Stockholm slogs de båda kårerna ihop.

Mer militärmusiken var som störst före 1925 års hårdhänta nedrustning avlämnade 60 musikkåter.

FÖRSVINNAR INTE

Många älskare av militärmusik har säkert varit rädda för att pompen helt skulle försvinna. Men så illa är det inte.

Enligt statsmakternas beslut väntas 1971 skall regionmusiken till 60 procent tillgodose det civila musiklivet medan krigsmakten får nöja sig med de återstående 40 procenten.

Egentligen innebär inte detta någon minskning alls för militärens del. Under senare år har det varit så att militärmusiken till ungefär 60 procent sysslat med civil musik.

Numera är landet indelat i åtta regioner för musikens del. Det är Södra Götaland, Norra Götaland,

Stockholmsregionen, Östra Regionen, Västra Regionen, Bergslagsregionen, Nedre Norrland och Övre Norrland.

Meningen är att musikavdelningarna skall vara regionala baser för framträdanden inför både civil och militär publik.

Skolorna skall få sin andel liksom organisationslivet, arbetsplatser, vårdanstalter osv. På detta sätt blir verksamheten mer uppsökande än tidigare. Vidare får ensemblemusiken en större plats.

Förmedlingsorgan är Rikskonserter som också sköter musikernas utbildning för de nya uppgifterna. I framtiden får också kvinnliga musiker chansen att medverka.

Möjligt förstås att en eller annan gammal regementschef skruvar på sig i graven inför sådana utsikter.

KULTURINSATS

Det är ingen tvekan om att militärmusikerna gjort stora kulturinsatser under årens lopp. Många gånger har dessa musiker utgjort stommen i förläggningssorternas orkesterföreningar och danskapell.

Så här sade arméchefen Carl Eric Almgren då han avtackade militärmusiken:

—Det är förvisso något av en kulturgärning och en social insats som militärmusiken har genomfört under de gångna åren. Mycket har utträttats i det tysta, i det vardag-

liga arbetet — till vidgat musikaliskt kunnande, musikens allmänneliggörande och ökande uppskattning.

Det har också ofta varit så att gamla militärmusiker blivit uppskattade musiklärare vid de kommunala musikskolorna. För många underofficerare har detta blivit en helt ny karriär.

DEN MILITÄRA DELEN

Krigsmakten har också i fortsättningen behov av musik. Officiellt kommer det att finnas två kategorier musik på den militära sidan — tjänstemusik och personalvårdande musik.

Tjänstemusiken innefattar statsceremonier, marsch- och paradmusik, representation osv.

Den personalvårdande musiken skall underhålla på fritid i hård konkurrens med musikradion och skivspelare får man förmoda.

Uniformerna då? Jodå, de skall också finnas kvar vid all tjänstemusik och vid personalvårdande musik "där så är lämpligt".

Var och en av de 22 musikavdelningarna har 22 till 24 medlemmar. I Stockholm blir det dock fler, cirka 60 man. Inom de åtta regionerna svarar en regionkapellmästare för samordningen och den gemensamma administrationen. Denne chef får ett mindre kansli till sitt förfogande.

UTBILDNINGSPROBLEM

Det är ingen hemlighet att inte har varit alltför lätt att rekrytera folk till militärmusiken. I derbefäl och underofficerare har länge tillhört de verkliga låggrupperna på det statliga området.

Den senaste lönerörelsen innebär en klar förbättring i detta avseende. Kanske kommer yrket att bli mer lockande i fortsättningen. Övergången till civil status bör också göra sitt till för att popularisera denna bana för musikintrerade ungdomar.

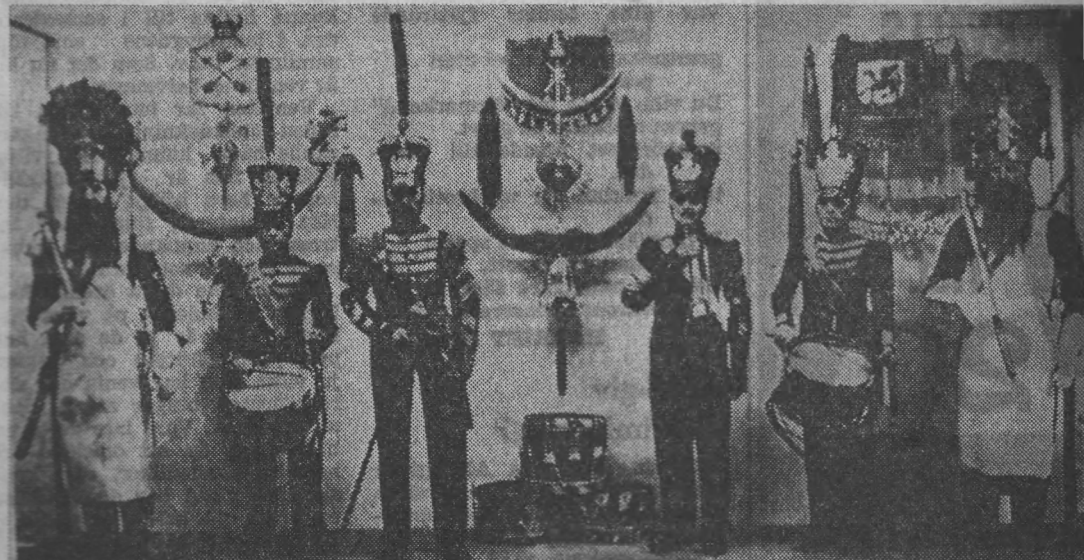
Utbildningen är fortfarande ett problem. Under det senaste året har militärmusikerna gått tvåårig kurs vid musikhögskolan i Stockholm.

Meningen är att utbildningar ytterligare skall förbättras. Denna reform är inte helt och hållet genomförd förrän 1977. På m håll är också lokalerna dåliga. Gamla kasernerna där militärerna har hållit till är ofta helt tjänta.

Vi får väl hoppas att regionmusikerna inte behöver vara så mycket kunniga som deras föregångare borde vara enligt vår första militära soldatinstruktion från 1796.

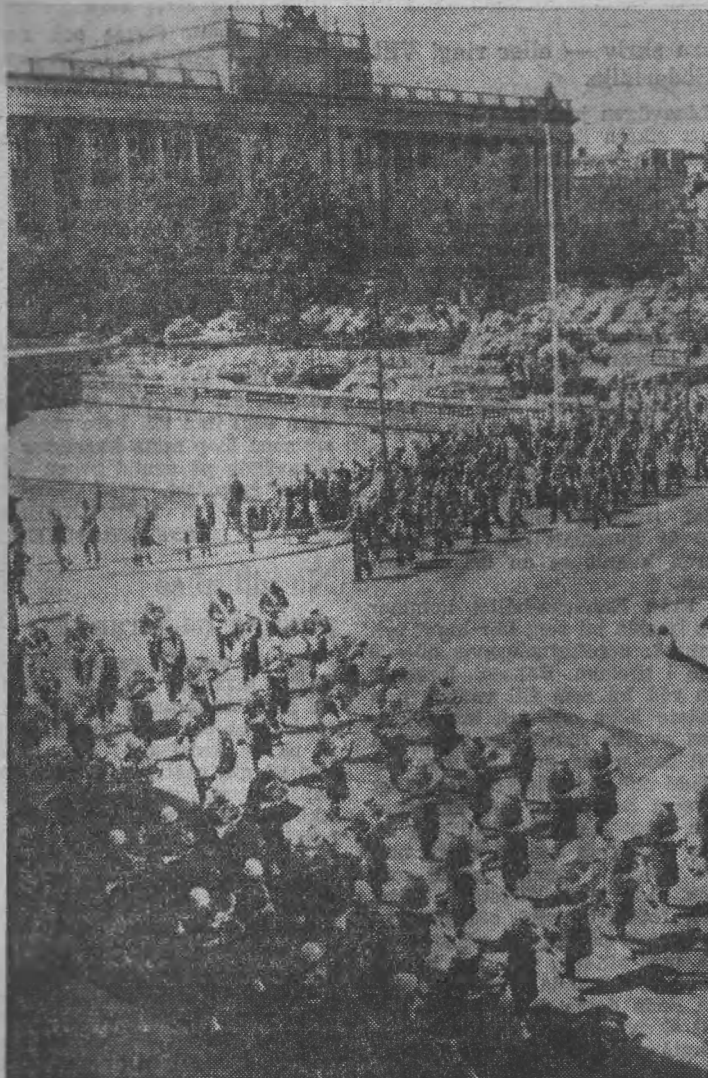
—De böra kunna något hantverksfriseri här, handla med åttio smått till sin bättre utkomst, och tungt arbete är dem mest tjänligt. De böra i akt taga vad daten är föreskrivet om hushåll och renlighet, hålla sina instrument, blanka och i ordning, muntra och lägliga. Obs: trummare alltid föresedda med du trumfällar och snören samt l och trippel.

Olle Högström

Spel- och timmermän från 1830-talet. Trumslagarna är från vänster från Andra livgardet, Upplands regemente och Södra livgarde. Trumpetaren kommer från Upplands regemente.

Final för militärmusiken

Tam, tam tam-tara-tam — ekade det ordentligt mellan slottet och saksdagen när de två musikkårerna vandrade upp mot lejonbacken vid slottet.

Härondagen kunde Stockholms-turisterna bli vittne till en av historiens största vaktavlösningar på kungl. slottets borggård. Inte mindre än två orkestrar deltog, detta för att fira att militärmusiken från och med nu omändras till en civil organisation med namnet Statens regionmusik.

Det var festligt värre, och dagen till ära hade hälften av de 60 musikanterna dragit på sig musikuniformer modell/Å. Solen

sken som den brukar göra när vaktparaden går genom Stockholm på onsdagarna och generallöjtnant Ljung höll gravtalet över militärmusiken.

Men tro nu inte att vaktparaden i fortsättningen går civilklädd genom staden, så är inte fallet. Uniformer skall man bära också i fortsättningen. Skillnaden är bara att musikanterna numera upp-bär lön från staten, inte från det militära.